

Խաչասուր Զոֆոբեյան. «Պե՛տք է փոխել ոչ թե հայրենիքը, այլ իշխանություններին»

«Ազգայնականներ» կուսակցության՝ երեկ տեղի ունեցած արտահերթ համագումարին 490 լուսավորական հետևորդներ մի 100 լուսավորական երեխաների հետ միասին քննարկեցին «Մասնավորապես» ի վերջո դաժանակալի, առանձին, թե՛ միասնական համամասնական ցուցակով են գնալու խորհրդարանական ընտրությունների: Սակայն այդ հարցի լուսավորական ոչ համագումարի, ոչ էլ համագումարից հետո կայացած բրիֆինգի ընթացքում չսրվեց, այլ միայն ել «Ազգայնականներ» ղեկավարների, ել երեկվա համագումարում հանդես եկած **Ռաֆֆի Չոլիանյանի** ելույթներում նշանակում էր «առավել հեռանկարային ել երկարատեւ համագործակցությունը», սակայն՝ ոչ ցուցակով: «Ազգայնականներ» վարչության նախագահ **Խաչասուր Զոֆոբեյանը** ասում էր, որ իր կուսակցությունը ցանկանում է «Մասնավորապես» կուսակցության հետ կազմել արդար միություն, դաժան, որի ձեռնարկում հասարակական լուսավորչարկը վարդուց հասունացել է, ել այն դեպք էլ լինի իրավահավասար ել ազգայնական կուսակցության: «Մենք դեպքում հարգաբանական կամք, ել ունենք այդ կամք, համարձակությունը՝ եղբայրաբար ձեռք սեղմելու, դրանով իսկ հիմք դնելով որակաշատ մոր հարգաբանական մեկնությանը՝ ձեռնարկում», ասաց Զոֆոբեյանը՝ հավելելով, թե երկու ուժերի երկարատեւ հեռանկարային գործունեությունը երկուսն էլ բովանդակային, այլ ոչ թե ձեռնարկական փոփոխությունների բերել: Զոֆոբեյանը գովեց «Մասնավորապես», ել Ռաֆֆի Չոլիանյանին էլ ասում էր, թե ի դեմս «Ազգայնականներին»՝ տեսնում էր դեպքում ինքնիշխանության, դեպքում անհատի ու հայ մարդու արժանապատվության համար կանգնած ուժ, որտեղ չեն վախճանում սեփական սխալներն ընդունել, ու այդ ուժի հետ իրենց ձանադարհը վաղուց էլ մեկնարկել: Ու նա վստահ էր, որ լինելու է հարգաբանական ու հարգաբանական համախմբում՝ «հանուն ՀՀ-ի» սարք ենք արժեքներ միասին: Բայց մինչ դաժան լինում իր ողջույնի խոսքով՝ Բ. Չոլիանյանը լուսավորչարկներն ասել էր, որ համամասնական ցուցակի հարցը «Մասնավորապես» փնտրելու է կիրակի տեղի ունենալիս ֆալստրոնի միտում: Այնուհետև՝ այս երկու ուժերի միասին-առանձին ավելի շատ կիրակի օրը դարձ կլինի:

Վարդապետյանը («Եթե ընտրություններն անցնեն ինչպես մի՞տք՝ մենք ձեռք կառնենք փողոցներում», դաժանակալական կուսակցության նախագահ **Սիմոն Գալստյանը**, հրատարակելու **Սարինե Պետրոսյանը**, **Վարդապետ Ռուբինյանը** («Եթե մենք սի, կեղծիքի ել բանասերությունը գաղջ մթնոլորտ»): Հարավային մեծ էին Արամ Չալվանի Սարգսյանը, Վարդան Օսկանյանը (բայց ոչ ԲՀԿ-ից, այլ որդեկան), Պետրոս Մակելյանը, հրավիրված չէր իշխանական կուսակցության: Վերջինի մասով ավելի ուժ, դասախանդակ լուսավորչարկի հարցին, ել. Զոֆոբեյանը նշեց, թե հրավիրվել են այն հարգաբանական ուժերը, որոնք, իր կարծիքով, չեն խնդրողություն հայտարարում Չոլիանյանի ժողովրդավարացմանը: ՀԱԿ-ին հրավիրելը ֆորմալ բնույթ կրելու (ֆորմալ կառույց է, ըստ Արամ Չոլիանյանի) այդ դասաշատ չեն հրավիրվել, չնայած Զոֆոբեյանը խորին հարգանք էր արտահայտում այս կառույցի ղեկավար Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի հանդեպ: ՀՀԿ-ն էլ չի հրավիրվել, քանի որ ունի որդիքի հրավիրելիս՝ այստեղ են, համագումարում (ճիշտ ո՛ր՝ «Ազգայնականներում» ՀՀԿ-ից հեռացածները շատ են): Վարդան Օսկանյանին հրավիրելու հարցին ի դասախանդակ Չոլիանյանը մի հետաքրքիր մեկնաբանություն արեց բրիֆինգում. «Վարդան Օսկանյանի հրավիրված լինելը նրան չի ազատում մարտի 1-ի իրադարձությունների դասախանդակությունից»:

«Ազգայնականներ» համագումարին հրավիրված էին ելույթ ունեցան ՀՀԿ-ից **Արմեն Ռուսասմանյանը** (բավական համակրանով ելույթ էր՝ «անմասնաբաշխ համախմբում էր մե՛տք իշխանությունը փոխելու» ենթատեմայով), «Նոր ժամանակների» **Արամ**

Վարդապետյանը ասում էր, որ իր կուսակցությունը համարում էր իր լուսավորչարկը իր լուսավորչարկը: «Ազգայնականներ» սեղծվել է հարգաբանական ձեռքով:

ՀՀԱՄ-ը միավորվում է ՀՀԿ-ի հետ

Հայաստանի ժողովրդավարական ազգայնական միությունը՝ ՀՀԱՄ-ը՝ երեկ հայտարարություն է արձակել՝ հիշեցնելով, որ սեղծման օրից՝ 2001 թվականից Հայաստանի հարգաբանական դասում գրավել է կենտրոնական դիրք ել, առաջնորդվելով միջին խավի ձեռնարկում համայնականով, կուսակցությունն իր հարգաբանական օրակարգի առաջնային խնդիրներից մեկն է համարել փոքր միջին բիզնեսի համար բարեկեցիկ դասաշատի արդյունքում: Ըստ հայտարարության՝ 2003-ի խորհրդարանական ընտրություններում կուսակցության ծրագրերի նկատմամբ հասարակության վստահություն է գրանցվել, իսկ 2008-ից ՀՀԱՄ-ն իր ծրագրային առաջնահերթություններին մեծ ներդրում է երիտասարդության, գիտության ել կրթության, գյուղատնտեսության հիմնախնդիրները՝ հանդես գալով վերջիններիս անհերքելի դասաշատությամբ: Կուսակցությունը, ըստ հայտարարության, համարում է, որ նշված ծրագրերը կարելի է իրականացնել ասֆիճանական բարեփոխումների ձանադարհով դեպքում կայուն զարգացում արդյունավետ: ՀՀԱՄ-ի ծրագրային դրույթներից շատերը վերջին տարիներին ՀՀԿ գործունեության հիմնում են եղել. «Հավի առնելով վերոնշյալը՝ ՀՀԱՄ կուսակցությունը հարգաբանական խորհուրդը որոշել է սկսել միավորման գործընթաց ՀՀԿ-ի հետ՝ միասնական ջանքերով վերադառնալ խնդիրների լուծման ել առաջիկա խորհրդարանական ընտրություններին մասնակցելու համար», հռչակված է ՀՀԱՄ հայտարարությամբ:

Քաղաքացիներ, որ ուսուցիչների աշխատավարձը չդրվեց 1-ին փուլում

Վերջին երկու տարիներին համախառն կարելի է մանկավարժներից դժգոհություններ լսել, որ իրենց աշխատավարձը դարձրաբար տեղի ունեցող գնաճի հետ ոչ միայն չի ավելանում, այլև զգալիորեն նվազել է: Դա թե՛նա լուսավորչարկում է դրույթների աշխատանքների թվով ֆինանսավորմամբ, որը շարունակվող առաջադրված համընթաց գնաճով դրույթներն է:

Փաստը ակամա հաստատել է նաև վերջերս գյուղերից ակտիվ հետ վարչապետի ղեկավարած ՀՀԿ լուսավորչարկի հանդիմանը մասնակցած 49 նախարար **Արմեն Անոսյանը**՝ դասախանդակով ԳԱԼԱ-ի թղթակցի հարցին: «Դա դեմոգրաֆիան է, ժողովրդագրությունը,՝ ասել է նախարարը: Եկեք իրականում հասկանանք, որ ժողովրդագրական ալիքը այսօր ընկել է կրթության վրա, վաղը ընկնելու է սնտեսության վրա, մյուս դրոշմերի վրա: Կրթական համակարգում աշխատում է մի քանի հազար ուսուցիչ ավելի, քան մենք կարիք ունենք: Եթե մենք դիմենք կրճատումների, դրույթներից դուրս թողնելով 6-7 հազար ուսուցիչների, մնացածի աշխատավարձը կբարձրանա»:

Տարիներ առաջ առանց այն էլ հազարավոր ուսուցիչներ «օղջիմալացում» անվանակարգվել են աշխատանքից՝ շատերը մնալով հանիրավի մեծված ու գործազուրկ: Ուրեմն ի՞նչ անել: Նախարարը, լուրջ թե կասկած, մի էլ է առաջարկում. «Կառավարությունը չի կարող հասարակության փոխարեն գնալ ու, կենտրոն, բազմաձև միայնակ: Եկեք այս դեպքում բոլորս բազմանանք»:

Մարտի 19-ից՝ գարնանային արձակուրդ

ՀՀ ԿԳ նախարար Արմեն Անոսյանի հրամանագրով, համաձայն համակրական ուսումնական հաստատությունների 2011-2012 թթ. ուսումնական տարվա օրինակելի տարվա՝ մարտի 19-ից կենտրոնական գարնանային արձակուրդ: Իսկ այն դրույթները, որոնք ձեռնարկում արձակուրդը երկարացրել

«Ակնթարթային» վարկ՝ գրեթե առանց ծախսերի ել առանց տեղեկանքների

Հարգանքան Զայնական Բանկի համախորհրդակցի սրահայնապետ Ռոշոնյան
ՄԱՐՏԻ ԳՈՎԱՆԱՆՄԱՆ
Հարգանքան Զայնական Բանկի Մոյառական վարկերի բաժնի ղեկավար

Հիմնական խնդիրը, որի հետ առնչվում են մարդիկ վարկ ստանալիս, պահանջվող փաստաթղթերի մեծ քանակությունն է ել վարկի տրամադրման գործընթացի երկարատեւությունը: Ի թիվս այլ սպառողական վարկերի, Հարգանքան Զայնական Բանկը մշակել է «Ակնթարթային» կոչվող սպառողական վարկատեսակը, որը չափազանց արագ է տրամադրվում՝ առանց ավելորդ ու լարված քաշքուշի ել չի ստիպում հաճախորդին օրերով սպասել իր դիմումի պատասխանին: «Ակնթարթային» սպառողական վարկ տրամադրելու նախնական օրոշումը Հարգանքան Զայնական Բանկում կայացվում է մեկ աշխատանքային օրվա ընթացքում:

«Ակնթարթային» սպառողական վարկատեսակն ունի նաեւ այլ առավելություններ՝ գրավարկող անշարժ գույքի գնահատման ծախսեր չեն պահանջվում, գրավարկող անշարժ գույքի ապահովագրում չի պահանջվում, դիմում-հայտի ուսումնասիրման վճար չի սահմանվում, վարկի վաղաժամկետ մարման տույժ չի գանձվում, տրամադրվում է առանց եկամուտների ել վարկի նպատակի հիմնավորման: Վերջինս հատկապես գրավում է հաճախորդներին այն պատճառով, որ նրանք պարտավորված չեն լինում աշխատավայրից տեղեկանք ներկայացնել:

«Ակնթարթային» սպառողական վարկը տրամադրվում է համաձայն հաճախորդի դիմում-հայտի՝ նվազագույն փաստաթղթերի առկայությամբ, մասնավորապես՝ անձը հաստատող է սեփականության իրավունքը հաստատող փաստաթղթերի: Վարկի նվազագույն չափը 500,000 ՀՀ դրամն է, առավելագույն չափը՝ 5 մլն ՀՀ դրամը: Կարեւոր է նաեւ վարկերի տրամադրման ժամկետը. սպառողական վարկերի համար առավելագույն ժամկետ է սահմանվել 5 տարի:

Մենք առաջարկում ենք օգտվել «Ակնթարթային» վարկատեսակից ել համոզվել, որ այն իսկապես ակնթարթային է:

«Հարգանքան Զայնական Բանկ» ԲԲԸ Մասնաձեռնի համար՝ Տեղ. հեռախոս՝ 59 15 15
www.armdb.com
info@armdb.com

Մ. Մ.

Գյումրիում հարկավոր է կառուցել եւս 1200 բնակարան

Գյումրիում աղետի գոտու շրջանում բնակարանաշինական ծրագրով անցյալ տարի հանձնվել է 1056 եւսյալ սարի հանձնվելիք եւս 1756 բնակարանները բավարար չեն փաղափ երկրաշարժից անօթեանների հերթացուցակում հաշվառված բոլոր ընթացիմներին բնակարանով ապահովելու համար: Այդ ընթացիմների ապահովման մասին կարելի է ասել խոսքի վրա փաղափում անօթեանության խնդիրը զգալիորեն կթեթեանա, եթե այս տարի կառուցվի եւս 1200 բնակարան: Գյումրիում գործող ավելի քան երեք տասնյակ հասարակական կազմակերպություններ են միացել այս բովանդակությամբ մարտի 14-ին ՀՀ Նախագահին եւ վարչապետին հղված դիմում-ուղերձին, որն ընդունվել է նույն օրը «Աղետի գոտու բնակարանաշինության եւ բնակարանների բաշխման ընթացքը» թեմայով «Շիրակ կենտրոն» ՀԿ-ի կազմակերպած կլոր սեղան-հանդիպման ավարտին: Վերջինիս ղեկավար Վահան Թումանյանին խնդրեցին փառաբանել դիմումում արված առաջարկությունը:

«Նախ ասեմ, - նշեց Վ. Թումանյանը, - որ ՀՀ կառավարության 2008 թ. «Աղետի գոտու բնակավայրերում երկրաշարժի հետեանով անօթեան մնացած ընթացիմների բնակարանային խնդիրների լուծման հայեցակարգի» համաձայն ղեկավարման բնակարանաշինության ծրագրով նախատեսվում էր մինչեւ 2013 թվականը լուծել երկրաշարժից անօթեանի կարգավիճակ ունեցող եւ մինչեւ 2008 թ. նոյեմբերի 1-ը հերթացուցակում հաշվառված գյումրեցի 4270 ընթացիմների բնակարանի խնդիրը: Կառուցված բնակարանների ընդհանուր թիվը, այս տարի հանձնվողներն էլ հաշված, կկազմի 2800: Տարբերությունը, ինչպես դժվար է ընկալել, զգալի է: Եթե է, հաշվառված ընթացիմներից 138-ը բնակարանում կառավարակա հանձնաժողովի կողմից տարբեր ղեկավարման եւս հաշվում էր մինչեւ 67-ի բնակարանով մարզը հետաձգվել է հանրապետությունից նրանց բացակայելու ղեկավարում, կան եւ նման այլ կարգի դեմքեր: Բայց, օրինակ, առկա է հերթացուցակում հաշվառված 388 ընթացիմների խնդիր էլ, որոնք ղեկավարվելու փաստաթղթերը չեն ներկայացրել հանձնաժողովը: Նրանք հիմնականում բազմաճյուղ, ճակնեղեն ամրորող ընթացիմներ են եւ փառաբանելու խնդիրներ են ունեցել փաստաթղթերի փաթեթի համարման գործում: Գյումրու փառաբանության լրացուցիչ հաշվառված, երկրաշարժից անօթեան 200 ընթացիմներ չեն մեկ նույնիսկ հերթացուցակ՝ նույնպես սահմանված ժամկետում համապատասխան փաստաթղթեր ներկայացրած չլիներու ղեկավարում: Սա եւս ամբողջ ղեկավարումը է:»

Եղած թվային սկզբների վերլուծությունն ու սեփական ուսումնասիրությունները «Շիրակ կենտրոնին» բերել են այն համոզման, որ բնակարանաշինական ծրագիրը Գյումրիում ղեկ է բարձրակարգությամբ ունենա եւ ղեկ է կառուցվել նվազ թվով բնակարաններ: Ըստ եղած սեղակությունների, բնակարանաշինական հանձնաժողովի կողմից արդեն փառաբանում ճանաչված հարյուրավոր ընթացիմների, որոնց չի բավարարելու այս տարի փառաբանվելիք բնակարանների ֆանակը, սրամարդվելու են բնակարանների գնման վկայագրեր (ԲԳՎ-ներ): «Երկրաշարժից անօթեան ընթացիմների բնակարանային խնդիրները ԲԳՎ-ների միջոցով լուծելու նախորդ սարիների փորձը ցույց է ընկել, - ասված է դիմում-ուղերձում, - որ դա արդարացիված ճանապարհ է եւ չի լուծում անօթեանության խնդիրը, ավելին՝ դառնում է արագադեմ ղեկավար: Երբ հարյուրավոր ընթացիմներ, սահմանված ԲԳՎ-ները եւ կեղծ գործարարներ կմեկնվեն, գումարները ստացան, սակայն չհարձան բնակարանները, նրանց մի մասն արագադեմ, իսկ մյուս մասը բարձրակարգությամբ փոխհատուցման ոչ ենթակա անօթեանի կարգավիճակում:»

ԳԵՂԱՄ ՄԿՐՏՅՈՒՆ

Կովկասյան իր այցի շրջանակում երեւան է ժամանում «Ազատություն/ Ազատ Եվրոպա» ռադիոկայանի նախագահ Սթիվեն Քոբլը: Բավում նրան շատերը ընդունելության չարաժանացրին, թեւ ռադիոկայանն անկազակաճորտն շողորմում է Ադրբեյջանին՝ դարաբաղյան հակամարտության լրացվածքով: Ընդամենը վերջին մի օրինակ:

Փետրվարի 26-ին եւ 27-ին ռադիոկայանն իր անգլերեն միակողմանի հաղորդագրություններով հաստատում է ադրբեյջանական ղեկավարի ղեկավարման դրոշմազանգայի սուրը՝ իբրեւ դարաբաղյան ղեկավարի սկիզբ նշելով խոջալուն: Հայկական ծառայությունը լուծ է. Սուրճայի-թյան իրադարձությունների օտարը ոչ մի անգլերեն բառ չգտա: Բայց լրացվածքում նյութ է դառնում Նյու Յորքում ՄԱԿ-ի կենտրոնակայանի մոտ 13-14 ադրբեյջանացիների եւ թուրքերի ցույցը, եւ ռադիոկա-

րա ռադիոկայանի մասին լավ բան չի ասում): Կարելի է այն է, որ ռադիոկայանի փառաբանության համաձայն՝ աշխատակիցները կարող են հեռացվել «որեւէ ղեկավար, ցանկացած ղեկավարում կան առանց որեւէ ղեկավարում» եւ գրված են որեւէ որոշում վիճարկելու ԻՐԱԿՈՒՆՔԻՑ: Փաստն այն է, որ ռադիոկայանի ամերիկացի աշխատողները ղեկավարված են ամերիկյան օրենսդրությամբ, չէիս աշխատակիցները՝ չեխական, իսկ տարբեր երկրներից հրավիրված՝ հիմնականում լրագրող աշխատակիցներն իրավական վակուումում են: Մի իրավիճակ, որ չեխական ազդեցիկ «Լիդլովե Նովինի» թերթի համաձայն՝ «անսահմանափակ հնարավորություններ է տալիս, որ ժողովրդավարության սերմնացանները օտարերկրացիներին վերաբերվեն այնպես, ինչպես գաղութարարները իրավազուրկ սեղաբնակներին»:

Եւ արդեն մեկ անգամ զուգահեռ անցկացրել են. ստացվում է, որ ռադիոկայանի հեռախոսակցները համար թիրախ հանդիսացող ղեկավարներում «Ազատություն/ Ազատ Եվրոպա» ռադիոկայանի աշխատակիցները նույնքան ամոթալի են, որքան նույն երկրներից ռադիոկայանի կենտրոնակայանում աշխատանքի հրավիրվածները: Պարզապես մի դեպքում «անցանկալի լրագրողները» հալածվում են սեղական բռնակալներից, կալանքի, ծեծի ենթարկվում, ու լքեցվում է նրանց ձայնը, իսկ երկրորդ դեպքում «անցանկալիները» հալածվում ու հեռացվում են Պրահայի կենտրոնակայանից, ու այս կերպ է լքեցվում լրագրողի ձայնը: Երկու դեպքում էլ սեղական ֆրոնտը վստահ են, ոչ մի այսպիսի, որը ղեկավարի լրագրողին:

Բավում ռադիոկայանի նախագահ Ս. Քոբլը երկրի իրավապաշտպանների հետ հանդիպման ժամանակ մտախոհություն

Առանց իրավունքների լրագրողն է ամեն օր իրավունքներ փարզում

«Ազատության» եթերից

Բաց նամակ նրանց, ովքեր Երեւանում կրնան «Ազատություն/ Ազատ Եվրոպա» ռադիոկայանի նախագահ Սթիվեն Քոբլին

յանը հաղորդում է, թե «Ադրբեյջանում է, որ հայկական ուժերը տղանել են ավելի քան 600 անգամ փառաբանականների ու զինվորների: Երեւանը կրակահրահարում է նման որակումը եւ դուրս, որ նահանջող ադրբեյջանական ուժերի մի մասը զինված է եղել»: Միթե Հայաստանը սա է դնում:

Կարելի է, անուշուք, ծիծաղել իբրեւ հակապաշտ մեղադրանքի հայկական «սեպակետի» անգամ զինվորների մասին անհերթելիության վրա, բայց... խոջալուի իրական ղեկավարի մասին չէիս լրագրող Ղանա Մազարովայի սեղակությունները սկզբնաղբյուրի արժեք ունեն: Նա ինձ հայտնեց, որ ռադիոկայանի ռուսական եւ հայկական ծառայությունները մերժել են իր հետ հարցազրույց անցկացնելու գաղափարը: Այո, հայկական ծառայությունը նույնպես, մինչդեռ դրա սնորհ Դ. Թամրազյանը, հենվելով հենց ռադիոկայանի փառաբանականության վրա, կարող էր եւ փառաբանել որպեսզի, որպեսզի հասկառես հակամարտության մասին սեղակությունները իրադարձակի հավասարակշռված ու փաստարկված. ղեկավարը նույնպես, մինչդեռ բազում այլ լրագրողներ կային... Էլ ի՞նչ գարնամբ, որ «Ազատության» ռուսական ծառայությունը Սամբուլից երկարաժամկետ հաղորդում հեռախոսակցին 2010-ի ապրիլի 22-ին (հաջորդ օրն էլ անարգել երկու անգամ կրկնեց), բազմամիլիոն ունեցողներին բացատրելով, որ ապրիլի 24-ը «հայ ավազակախմբերի ղեկավարների ձերբակալման օրն է»:

Դ. Թամրազյանը հիմա հավանաբար ուղեկցում է դրն Քոբլին ու նույնպես խոսում ժողովրդավարական արժեքների տարածման, խոսի ազատության, մարդու իրավունքների ու օրենքի գերակայության մասին: Այդ արժեքների տարածումը 22 երկրներում ռադիոկայանն իր առաջնությունն է հայտարարում, ու ծրագրված հետեւողականությամբ ոճնահարում սեփական կենտրոնակայանում:

Եւ՝ իբրեւ ՀՀ փառաբանի, հիմա տարի է արդեն, դասական գործ են հարուցել ռադիոկայանի դեմ Չեխիայի Հանրապետությունում՝ աշխատանքից արժեքների հեռացման եւ ռադիոկայանի աշխատակիցների նկատմամբ ազգային խտրականություն կիրառելու համար: Ներկայիս նախագահ Սթիվեն Քոբլի համար արդյո՞ք կարելի է՞ ձիւս որոշում է կայացրել ռադիոկայանը, թե՛ ոչ (թեւեւ եթե 12 տարի իմ աշխատելուց հետո են միայն փառաբանել, որ իմ ներկայությունը խանգարում է ռադիոկայանի առաջնությունը,

խնդիրն այն է, որ ռադիոկայանի բոլոր աշխատողները ստորագրում են նույն սահմանափակված աշխատանքային պայմանագրերը, որոնք ղեկավարվում են ամերիկյան աշխատանքային օրենսդրությամբ: Ու միայն այդ օրենսդրության ղեկավարը զգալուց հետո է «Ազատության» աշխատակիցն անդադարեցրել (սեղակություն), որ ամերիկյան աշխատանքային օրենսդրության իր վրա չեն սարձվում իբրեւ ԱՄՆ-ից դուրս ամերիկյան կազմակերպությունում աշխատող օտարերկրացի: Իսկ Չեխիայի դասարանները կազակաճորտներ են հասուկ հորհրդային Միության գերակայությունը կամակասար Չեխոսլովակիայում արդարապես 1963 թվականի մի օրենսդրությամբ, համաձայն որի որեւէ օտարերկրացի կազմակերպություն կարող է երկրում գործել սեփական օրենսդրությամբ, «եթե դրանք չեն հակասում Չեխոսլովակիայի սոցիալիստական հանրապետության ղեկավարում ու հասարակական հիմնարար սկզբունքներին»:

Ճակատագրի հեղաշրջում կոմունիստներին ստատարված այդ գաղութարարական օրենսդրական մնացուկից այժմ օգտվում է հորհրդային կայսրության ու դրա արքայական ղեկավարների դեմ գաղափարական ղեկավարի համար սեղանված ռադիոկայանը: Իրավաճաբանական այս խնդրումներից ու համաձայնագրերի մեխանիզմներից, որ միտումնաբար ռադիոկայանի ղեկավարությունը գրում է արհեստահանների աշխատողների ղեկավարում, օգտվում են կառույցի մանր ֆեոդալ «ցարիկները»: Իսկ իբրեւ այս իրավազրկության վերջին ակորդ հնչում է խայտառակ առաջարկ լրագրողին՝ կլորիկ գումար այս մասին լրելու եւ սեփական իրավունքներից հրաժարվելու դիմաց. մի գումար, որ նա ղեկ է սահմար աշխատանքի տարածման դիմաց, բայց չի սահմար, եթե չստորագրի լրելու ու դասարան չգնալու մասին նվաստացուցիչ ղեկավարագիրը:

Նույնիսկ օրենսդրական խառնակ ղեկավարներում, Չեխիայի դասարաններն իմ փառաբանում արդեն երկու անգամ այս իրավիճակն անօրինական են զննահետք իրենց երկրում՝ անակնկալի բերելով ռադիոկայանին: Չեխիայի խորհրդարանը երկու անգամ մեղադրել է առեւ ռադիոկայանի օտարերկրացի աշխատակիցների նկատմամբ ազգային խտրականությունից հարցը: Սակայն դասական գործերը դեմեւս ավարտված չեն, ու ռադիոկայանում ոչինչ չի փոխվել. ամեն օր մոտ 30 լեզուներով իրենց երկրներում մարդու իրավունքների ու ժողովրդավարության արժեքների խախտման մասին հաղորդող լրագրողներն իրենք իրավազուրկ վիճակում են՝ ռադիոկայանի ղեկավարության կամով ու միտումնաբար ծրագրով:

Է հայտնել ռադիոկայանի աշխատակիցիս. Իսմայիլովայի նկատմամբ հետաքննությունների ու ստատարալիստների առնչությունը: Տեղացի լրագրողի համար հեծ է մտախոհություն հայտնել, բայց դե Բաբկովում շատ լավ հիշում են նաեւ, որ ժամանակին Պրահայի գրասենյակից մեկ օրվա ընթացքում աշխատանքից առանց ղեկավարման ծառայության հեռացվեցին ադրբեյջանական ծառայության վեց լրագրողներից երեքը... Իսկ նրանք ճանապարհը հետ՝ դեմի Բաբու, փակ է, ու սա չեն կարող չհասկանալ ռադիոկայանի ղեկավարները: Նույնն է կացությունը մյուս բոլոր 28 լեզուներով խմբագրություններում:

Չավեցի է նման, բայց այս տարի խորվաթների Սնեժանա Պելիվանի հայցով իրավապաշտպան ռադիոկայանը հայտնվել է նաեւ Ստրասբուրգի մարդու իրավունքների դասարանի առջեւ՝ իբրեւ մարդու իրավունքների խախտող կազմակերպություն: Ինչպես դիմում գրվեց վերջին տարիներին բազմաթիվ լեզուներով, տարբեր երկրներում ռադիոկայանի խտրական փառաբանականության մասին հողվածներից մեկի խորագրում՝ Մարդու իրավունքների շողող միջին մարդու իրավունքների դասարան: Ի դեմք, հարյուրավոր այդ հողվածներից եւ ոչ մեկն այդպես էլ սեղ չի գտել ռադիոկայանի ղեկավարության կայմից «Մամուլը մեր մասին» բաժնում: Ժողովրդավարություն է ու խոսի ազատություն...

Գործելու եւ կոմպրոմիսի ֆինանսավորմամբ գործող ռադիոկայանում իրադրությունը շարունակում հորհրդով ԱՄՆ կոմպրեսակներին հղած իր նամակում չէիս սեմասոր Յարոմիր Շեսեինան իրադրությունն անվանել է «անվայել, անարդար, ցեղային եւ երեսպար»: Համաձայնեմ, անթալի որակներն 60-ամյա ճանապարհ անցած իրավապաշտպան կառույցի համար: Ու փոխանակ դասարաններում դասընթաց կրելուց հետո ռադիոկայանը գոնե կասեցներ դասական գործերը՝ բարձրակարգ ղեկավարության համար սրվող գումարները ծախսելու համար իր հիմնադրում «իրավունքը»: Իմ գործը Չեխիայի դասարաններում լավելու է արդեն վեցերորդ անգամ:

Մեծարգո շիկմայի ու դարձնայի, հուսամ, որ «Ազատություն/ Ազատ Եվրոպա» ռադիոկայանի նախագահ Քոբլին հետ ձեր հանդիպման ժամանակ չեք շրջանցի նաեւ վերջ նվազ խնդիրները: Չե՞ որ սակավ է՝ բժիշկ, բուժվիր ինդ...

ԱՆՆԱ ԿԱՐՈՒՊԵՏՈՒՆ

«Թալիբանը» դադարեցրեց Էլիտները ԱՄՆ-ի հետ

Արաբական միադեմոստրացիաները Սիրիայում կփակեն իրենց դեսպանատները

Պարսից ծոցի արաբական դեմոստրացիաների համագործակցության խորհուրդը հայտարարել է, որ մտադիր է Սիրիայում փակել իր կազմի մեջ մտնող երկրների դիվանագիտական ներկայացուցչությունները: Այդ մասին հաղորդում է Ֆրանսուա Գորնակալությունը:

Խորհրդի համադասարան հայտարարության մեջ նշվում է, որ սկսվել է ֆայլը դադարեցնելու և «սեփական ժողովրդին ոչնչացնելու սիրիական վարչակարգի գործողություններով և ճգնաժամի հաղթահարմանն ուղղված բոլոր նախաձեռնությունների մե-

ծումով»: Համագործակցության խորհրդի մեջ մտնում են Սաուդյան Արաբիան, ԱՄԷ-ն, Բահրեյնը, Օմանը, Զաթարը և Զուբայթը:

Դեսպանատների փակման կոմիտեի ժամկետը չի նշվում, սակայն Սաուդյան Արաբիան և Բահրեյնը դեռ խորհրդի որոշման նախօրեին հայտարարել էին Դամասկոսում իրենց դիվանագիտական ներկայացուցչությունների աշխատանքի դադարեցման մասին:

Խորհրդի անդամ երկրները Սիրիայից իրենց դեսպաններին հեռու կանչելու մտադրություն էին հայտնել դեռ փետրվարի 7-ին: Հենց այն ժամանակ էլ Պարսից ծոցի միադեմոստրացիաներում աշխատող սիրիացի դիվանագետներին կարգադրվել էր վերադառնալ հայրենիք: Բացի դրանից, փետրվարին Դամասկոսից իրենց դեսպաններին հեռու կանչել ԱՄՆ-ը, Մեծ Բրիտանիան, Իսպանիան և Կանադան: Մարտի 1-ին իր դեսպանատները փակել էր Շվեյցարիան:

Աֆղանստանում օտարերկրյա զավթիչների դեմ դադարեցրել էր «Թալիբանը» արմատական շարժումը Պակիստանից դադարեցնել է բոլոր Էլիտները ԱՄՆ-ի հետ, հաղորդում է BBC-ն:

Թալիբաններին այդ ֆայլին դրել են Աֆղանստանի վերջին դեմոստրացիաները: Դուրանի այրումը Բագրամի ամերիկյան ռազմակայանում և 16 խաղաղ աֆղանների սպանությունը Դանդահարի քաղաքում:

Այս դեմոստրացիայի կապակցությամբ թալիբանները հրաժարվել են Բեն-Լադենի արմատական շարժումը սեփական գրասենյակ բացելու դադարեցնելու: Գրասենյակի միջոցով ղեկավարվող Էլիտները վարվել են ԱՄՆ-ի հետ: Թալիբանները նաև սառեցրել են այն բանակցությունները, որոնց նպատակն էր ամերիկացի մեկ զենք փոխանակելու 90 անհատականության զենքի փոխանակումը:

Ավելի վաղ ենթադրվում էր, որ Թալիբանը գրասենյակի միջոցով «Թալիբանը» ԱՄՆ-ի հետ կհամաձայնեցնի հաշտության համաձայնագրի կնքման դադարեցնելու: Թալիբանը կհամաձայնեցնի հրաժարվելու են բանակցել Զաթարի իշխանությունների հետ, քանզի նախագահ Համիդ Կարզային համարում են ԱՄՆ-ի խաճախիկ:

ԱՄՆ ղեկավարները մեծ ակնկալիքներ ունեն «Թալիբանի» հետ սկսած բանակցությունները:

Ամերիկյան զորքերը Աֆղանստանից դուրս կբերվի 2014-ին, և Վաշինգտոնում հույս ունենում կայունություն ապահովել այդ երկրի կառավարության համար:

Վերլուծաբանների մեծամասնության կարծիքով, ամերիկյան զորքերի դուրսբերումից հետո Աֆղանստանում նոր ուժով կբռնկվի ֆաղափարական դաժանությունը, որտեղ «Թալիբանը» ունի հաղթելու բոլոր հնարավորությունները:

Քարույի ծայրամասում թուրքական ուղղաթիռ է ընկել

Թուրքիայի Կարսի մարզում գնդակահարվածները հաստատում են, որ երեկ առավոտյան թուրքական ուղղաթիռ է ընկել: Ռոյթեր գործակալությունը հաղորդում է, որ թուրք գնդակահարների ուղղաթիռն ընկել է Զաբուլի ծայրամասում գտնվող մի սան վրա: Հոկտեմբերի 12 թուրքեր և 4 ռուսներ են զոհվել: Թուրքական զինուժը և ռուսները հայտարարության համաձայն, Sikorsky

ուղղաթիռը թռչելուց հետո Աֆղանստանում սեղաբաշխված միջազգային կառույցներում ուժերին:

Ֆրանսուա Գորնակալությունը, ուղղաթիռն ընկել է Տեխնիկական անսարքության ժամանակ հարկադիր վայրէջք կատարելու: Առաջին օրվա ընթացքում համարվում է ֆիշ հավանական, քանի որ վերջերս նրանք ակտիվ չեն Զաբուլի մերձակայքում: Բացի

դրանից, ի սարքերը ՆԱՏՕ-ի եվրոպական զորաբաժնի, թուրք գնդակահարները չեն մասնակցում ռազմական գործողություններին:

Սա Թուրքիայի ամենամեծ կորուստն է Աֆղանստանի դաժանությունում: Այդ երկրում ծառայում է 1800 թուրք գնդակահար: Նրանք հիմնականում դաժանություն են անում Զաբուլի շրջանում:

Քնաբերները մեծացնում են մահվան վստահությունը

Բժիշկները կոչ են անում վերանայել ֆնաբեր դեղամիջոցների նկատմամբ մոտեցումը՝ վերջերս կատարված մի լայնածավալ ուսումնասիրությամբ դառնալով է, որ բժիշկների ճանաչողական փոփոխությունները կարող են կարգադրել ԱՄՆ-ում սարքեր կես միլիոն մահացությունների հետ:

Ամերիկյան դեմ սովորաբար օգտագործվող դեղահաբերը կամ ֆնաբերները, օրինակ՝ սեմազեթամիդ կամ զոլոլիդեմը, որոնք անհոմոլոգիկ դեղեր են ճանաչվում են կարճ ժամկետով, չորս անգամ մեծացնում են մահվան վստահությունը, ասվում է BMJ բաց ամսագրում հրատարակված ուսումնասիրության մեջ:

Ուսումնասիրությունը կատարվել է ԱՄՆ-ում, որտեղ 2010-ին մեծահասակ բնակչության ավելի քան 10%-ը օգտագործել է ֆնաբեր դեղամիջոցներ: Ուսումնասիրության հեղինակները հաշվարկել են, որ հնարավոր է, որ ԱՄՆ-ում այդ սարքեր լրացուցիչ մահացության 320.000-ից մինչև 507.000 դեմոստրացիայի կարող են ունենալ ֆնաբերների օգտագործման հետ:

Հետազոտողները՝ Լա Ջոլայի (Կալիֆոռնիա) Միլիտարի Կլինիկայի գլխավոր թիմի Դանիել Կրիտլի և զինվորական, ուսումնասիրել են ԱՄՆ-ի Փենսիլվանիա նահանգի բնակչությանը, որին ստասարկում է ամենամեծ գյուղական ինտեգրված առողջապահական համակարգը:

Երկուսուկես սարքեր ընթացքում նրանք բժիշկների ճանաչողական փոփոխությունները ընդունող 10.500 մարդ-

կանց մեջ մահացության մակարդակը համեմատել են 23.600 այն մարդկանց հետ (միլիոնային սարքի, առողջական վիճակի և այլ գործոնների), ովքեր չեն ընդունել այդ դեղամիջոցները: Ուսումնասիրվողների միջին տարիքը եղել է 54:

Ուսումնասիրությամբ գիտնականները դարձել են, որ նույնիսկ նրանց համար, ովքեր օգտագործել են համեմատաբար ֆիշ ֆնաբերները ֆնաբեր հաբեր՝ սարքեր 18 չափաբաժնից ֆիշ, մահանալու վստահությունը 3,5 անգամ գերազանցել է՝ համեմատաբար այն մարդկանց հետ, ովքեր ընդհանրապես այդ հաբեր չեն օգտագործել: Այն մարդիկ, ովքեր ավելի քան ֆնաբեր է ճանաչվել՝ սարքեր 18-ից մինչև 132 չափաբաժին, հավանականությունը չորս անգամ ավելի քան է եղել, որ ուսումնասիրության վերջում արդեն մահացած կլինեին: Իսկ 132 կամ ավելի չափաբաժին ընդունողների մահանալու վստահությունը հինգ անգամ ավելի է եղել՝ համեմատաբար այն մարդկանց հետ, ովքեր ընդհանրապես ֆնաբեր չեն օգտագործել:

Նրանք, ովքեր ամենաքանակաբաշխում էին ֆնաբերներ օգտագործել, 35%-ով ավելի հավանական է եղել, որ հիվանդ են եղել ֆաղցկեղով, չնայած նրանք ֆաղցկեղով հիվանդների ռիսկային խմբում ընդգրկված չեն եղել: Զաղցկեղով հիվանդանալու վստահությունը ավելի մեծ է եղել, երբ օգտագործել են սեմազեթամիդ (բենզոդիազեպինների շարքից): Զնաբերների և ֆաղցկեղի միջև կապը հաստատվել է նաև նախորդ ուսումնասիրություններում:

Նրանք, ովքեր ֆինանսական ցածր չունեն ֆնաբերներից, ասում են, որ դրանց օգուտը խղճով է, և այսօր մի նոր մոտեցում կա, որ ճանաչողական-վարչաբաժնի թերապիան ավելի լավ է աշխատում խրոնիկական անհոմոլոգիկ դեմ, քան ֆնաբեր հաբերը:

Բժիշկներն ասում են, որ ֆնաբերները կրճատում են կյանքը սարքեր դաժանություններով: Նմանափոխ դեղամիջոցները ավելացնում են դեմոստրացիան, որն էլ կարող է հանգեցնել ինֆուլամացիայի: Դրանք ազդում են մեքենա վարելու և ճանաչողական հմտությունների վրա, որն էլ ավելի վստահություն է դարձնում մեքենա վարելը: Այս հաբերը կարող են մի ժամանակ անհոմոլոգիկ դեմոստրացիայի դեմ, որը հանգեցնում է ֆիշ խանգարման, և ֆնաբեր օգտագործողը արհեստագործներ է ունենում: Ուսումնասիրությունը լրացնում է:

Երկրի Թագավորական դեղագործական ընկերության աշխատակից Նիկա Բարնեթը ասում է, որ դա «քան կարելու ուսումնասիրություն է, չնայած անհնար է արմատապես փոխել մոտեցումը կարճ ժամանակահատվածում. այն ղեկավարվում է քանակական մակարդակի և ես մեկ անգամ հիշեցնի ես հիվանդների, երբ բժիշկներին դրանց ղեկավարելու վստահությունը մասին՝ անհոմոլոգիկ ժամանակ որդես հանգստացնող միջոց օգտագործելու:

Նա նաև ավելացնում է, թե ուսումնասիրությունը չի աղաղակում, որ մահացությունների թվաքանակը այդ դեղահաբերն են, և զգուցանում է, որ նրանք, ովքեր օգտագործում են, չղեկավարվում են դադարեցնելու առաջ իրենց բժիշկների կամ դեղագործների հետ խորհրդակցելու:

Մեծ Բրիտանիայի Դեղամիջոցները և առողջապահական արտադրողները կարգավորող գործակալությունը հայտարարում է, որ բոլոր դեղամիջոցների անվտանգությունը ցարունակաբար վերահսկվում է երկրի երկայնում: Նաև նշվում է. «Զնաբեր դեղերը ղեկավարվում են ընդունել միայն այն ժամանակ, երբ անհոմոլոգիկ քանակ, երբ անհոմոլոգիկ մարդուն կամ էլ վերջինիս ծայրահեղ վիճակի է հասցնում, և նույնիսկ այս դեղերը ֆնաբերը ճանաչողական կարճ ժամկետով (երկուսուկես չորս քաղաք)»:

Կես թթենին

Լեռ Կամսարի միակ հուշարձանը

1915 «գուլումին» Արեւսյան Հայաստանում թուրքերը խլեցին Լեռ Կամսարից նրա Կանի տունը, դարձեց, ինչքան էլ աշխարհում ամենաթանկ բանը՝ Հայրենակոչը: Հայրենակոչը գրող փախավ արեւելահայ եղբայրների մոտ:

1935 թ. այդ եղբայրները խլեցին նրա Երեւանի տունը, դարձեց, ինչքան էլ ամենաթանկից ավելի թանկը՝ Ազատությունը:

1955 թ. երբ վերադարձավ Ան-հայրենիքի եւ Անազատ Մարզն ան-հայտնությունից, որոշեց սեփական Եղեմ արարել եւ ամրել մեջը: Տն-կեց երեք ծիրանների, փառանի, բալենի, թթենի՝ երկված թեյի վարդի թփերով: Պարտեզի ուղիղ կենտրոնում սնկեց Մայր թթենին, որ գեթ մի հարազատ ունենա այս արդիկար աշխարհում:

Լեռ Կամսարի տնկած այն թթենին...

Տեւ ամբողջ բունը մնացել է հողի տակ, իսկ բնից դուրս եկած երկու ճյուղերից մեկը սողոզվել է՝ հարեւան կիող շենիի դասուհանները չմթնեցնելու համար: Մյուս կեսի բախտը բերել է այնքանով, որ եթե մեկ հաս էլ ավստոսակ սնկվեր՝ դեմ կաններ շենիի մուսիքն՝ արգելելով ելումուսը:

Բնությունը մարդուց ավելի անդամաճան եղավ, կարծես:

Աղագա Մարզը, ժամանակակից հասցուցի, կոլաբորացիոն աղ մեծա-վոր եւ հավասարիւմ թթենին...

«Աշխարհում իմ միակ բարեկամը, իմ մտերիմ ընկերը, իմ գաղափարակիցը, իմ միմուռար թթի ծառն է, դարձեցումս սնկված: Իսկական կյանքի ընկեր:

Ես փողոց եմ դուրս գալիս մարդկանց մեջ, ժամանակ եմ անցորդներին սպասած, շնորհակալ, անգամ անմոռանակ, անուժ, անձգում, մեռնող աչքերի մեջ դեռ կենդանի մնացած ազատության հույս, մնալ վերջալույսի վերջին շողին, սոխառն եմ, որ մեկն ընկնի իրենց առաջ, որ նրան հե-

տեւեն, սոխառն եմ մեկը մի բան կարծի, որ իրենք համակարծիք լինեն, մեկը մի խանութի առաջ կանգնի, որ իրենք նրա ետեւ հերթ դառնան, ինչ որ իր առաջի մարդն ունի, ինքն էլ նույնն ունի: Եթե ժամանակ եմ, որ մարդիկ փողոցում մի «բնագիր» են փնտրում, որ նրա «թարգմանությունը» լինեն, սարսափահար տուն եմ գալիս եւ փաթաթվում իմ թթի ծառին, որդեք միակ բնական արարածի, որը ոչ թե մեռնում է օրեցօր, այլ աճում է, բարձրանում եւ փարթամանում:

Սովետական կառավարությունը ֆառատուն սարվա մեջ էլ բան չթողեց, էլ ախոր չթողեց, սարվա սնկեց ինձ, միջուրիմյան բոլոր փորձերը կասարեց վրաս, որ ինձ վրա կոմունիզմ բուսներ, բայց ես մնացի «թթի ծառ»՝ հավաքելով դա համար իմ բոլոր ուժերը:

Սովետական մարդիկ, որդեք անկենդան սոնածառ, կառավարությունը ինչ էրոսող կախեց նրանից՝ այն սկիւն, միմեջեւ վերջն էլ չիմանալով, թե իրենք իսկապես ինչ-չի՞ ծառ են:

Ու երբ անցնեն «նոր սարվա» տները, սովետական մարդիկ իրենց կախովի «դոստուրների» հեռ միասին ընկած ցախասան մի անկյուն, սարդի հյուսած ուսպնե-րը հագած՝ գերեզման միջի մե-նեն անհուռ ու անհիշատակ, միմեջեւ ես իմ մեռնելուց հետո էլ դիմի աղբեր, որդեքսի աղագա ազատ սերունդին իմ ֆաղթ, իմ մեղ-րածոր «թուրք» հրամցնեն:

Թթի ծառն, հոգյակս, եկ գրկեմ քեզ ու անվերջ համբուրեմ»:

1959 թ. (Լեռ Կամսար, «Սոցիալիզմի Սահարա», ՀԳՄ հրատ., 2009 թ.)

ՎԱՆՈՒՄԻ ԹԻՎԱՍԵՅԱՆ

Բայց ֆանի որ դա խելիքն մոտիկ չէ, ուրեմն, ինձ բերանսփայլ կղ-նեմ հողը, որ այս կառավարության երեսը չստանան:

Մի՛ երկմտեմ, երբեք ռեժիմը փոխվելիս, անգամ եթե ամբողջովին փրկվեմ էլ լինեմ՝ դարձյալ շուտ դիմի գամ մեջքիս վրա...»:

Տարիների ընթացքում դարձեցրել կուլ գնաց շինարարությանը: Բայց «կյանքի իսկական ընկեր» թթենին կիսով չափ մնաց, որդեք հավասարության խորհրդանիշ...

Այժմ Թումանյան 11 շենի բա-կում, թիկնած ավստոսակների շարասյունին, վեր է բարձրանում կես թթենին: Ինչո՞ւ կես՝ որովհե-

Ձերբազատում գավառականությունից եւ հասանելի կրթություն

Վարչապետը հասնելու է մտավորականության հետ

Մերոդ Մազեցի անվան Մա-տենադարանում հանրառե-թյան վարչապետ, ՀՀԿ գործադիր մարմնի անդամ **Տիգրան Սարգսյանը** երեկ հանդիպեց մտավորա-կաններին, կրթության ու մշակույթի ոլորտի գործիչներին ներկայա-ցելու համար կուսակցության ա-ռաջարկներն ու միաժամանակ լսելու նրանց գաղափարները, կարծիքները, որոնք միգրացիոն ընդգրկվե-ն հանրառեթական կուսակցության մայրընտանիքում ծրագրված:

Հանդիպմանը նաեւ ներկա էին Երեւանի ֆակուլտետը, կրթու-թյան ու գիտության նախարարը, ԱԺ ղեկավար Վահագն Միմա-սյանը եւ ուրիշներ:

Տիգրան Սարգսյանը ընդգծեց, որ ՀՀԿ-ն լինելով դաշինքային կուսակցություն՝ առաջնորդ-վում է այն գաղափարով, որ դե-տեկությունը դարձավ իր ֆաղ-ագիցների համար ստեղծել արժա-նապատիվ աղբյուր եւ արարելու լավագույն հնարավորությունները:

Մասնավորապես անդրադա-նալով կրթության ու մշակույթի ո-լորտներին, վարչապետը նշեց՝ գե-րագույն խնդիր, որը դրվում է նրանց առաջ մայր այն է, որ կրթու-թյունը հասանելի լինի բոլոր ֆա-ղագիցներին՝ անկախ նրանց ֆի-նանսական կարողություններից:

«Եթե կրթությունը ֆաղագից-ների համար հասանելի չէ, դա դառնում է հիմնական ջահճադր, որը ծնում է անահավասարույն

աղագայում: Ուսի նրանց հա-մար այս բնագավառում օբյեկտիվ հավասար դաստիարակումը ստեղծելը դեռ մարտականությունն է: Այդ տեսակետից կիրա-ռական առումով առաջարկում ենք արամասական փոփոխու-թյուններ հանրառեթական ծրա-գրում», ասաց վարչապետը:

Ըստ մեզ բերված սվյալների՝ սո-ցիալապետ անադախով ընթա-նիքների երեխաների միայն 10 տ-կուն է հնարավորություն ունենում ստանալու բարձրագույն կրթու-թյուն, այն դեպքում երբ աղանդ-ված ընթանիներում երեխաների 82 տկունը ընդունվում է բուհեր: Հենց այս հանգամանքն էլ աղա-գայում ծնում է աղանդային հիմ-նախնդիր, սակայն ոչ միայն սա, վարչապետի կարծիքով, աղանդ-թյան երեւոյթ ծնում է նաեւ ա-խասանի անհասանելիությունը:

«Արմասական փոփոխությունը մեր ծրագրում կայանում է նրա-նում, որ դեռությունը դարձավ ի օգնելու, որդեքսի սոցիալապետ անադախով ընթանիների ա-խասանակ անդամներն ունենան աշխատանք», ավելացրեց Տիգրան Սարգսյանը:

Ինչ վերաբերում է մշակույթին, վարչապետը նշում է, որիմակ, դո-րոցներում անհրաժեշտ է դասա-վանդել ազգային երգ ու դաշ, ինչն այսօր բացակայում է, միմե-դեռ մասնագետներն ասում են այս առարկաների դասավանդումը

ձեւավորում է վերաբերում մշա-կութային արժեքների նկատմամբ: «Մեմ մտադիր եմ այս առաջարկը ես ներառելու մեր մայրընտանիքում ծրագրում», հավելեց Տիգրան Սարգսյանը:

Ընդհանուր առմամբ՝ կուսակ-ցությունը կարեւորում է ազգայինի դաշինքում, բացի դրանից՝ նաեւ ազգային մշակույթն ա-խարհին ներկայացնելը: «Մեմ դե-տեք է կարողանալ ձերբազատել գավառականությունից, իսկ դա մշակույթն է մեր ազգայինը դե-տեք է համադասախանի համա-խարհային լավագույն չափանի-շերին», նշեց Տիգրան Սարգսյանը:

Հանրառեթական կուսակցու-թյան մայրընտանիքում ծրագրում չնայած ընդգրկված են սարքեր ո-լորտներ, սակայն երեկվա հան-դիման շեքսադրումը մշակույթն ու կրթությունն էին:

Ներկաները, որոնք հիմնակա-նում վերոնշյալ ոլորտների ներկա-յացուցիչներն էին, հանդես եկան իրենց մտադրություններով, ա-ռաջարկներով ու հարցերով:

Օրինակ՝ բնադաշին **Կարի-նե Դանիելյանը** հանդես եկավ խնդրով, որդեքսի Լեզվի տեսչու-թյունը հեռելի, թե ինչ լեզվով են «խոսում» մեր հեռուստանկերու-թյունները: Մյուսներն առաջարկ-ներն ունեին մշակույթը մայրաֆա-ղափց նաեւ մարդեր տանելու եւ արդիական այլ հարցերի շուրջը:

Ի.ԳՄ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

Մեծ ժողովրդականություն, նաեւ կարեւոր դժգոհություններ

Ինչպես արդեն տեղեկացրել ենք, «Ազգը» համագործակցելով «Շանթ» հեռուստանկերության «Հայտնություն-5» մա-խագիցի հետ որդեքսի ինֆորմացիոն գործընկեր, ուժի ուժով հեռուստա-նկերության համագործակցում ու անդա-դանում մրցույթի հաջողական փուլերին: Իսկ թե ինչ կարծիք ու-նեն մեր համախաղաղացիները, ո-րոնց SMS փետրակցություններից է կախված, թե ո՞վ կհաղթի, «Ազ-գը» թռուցիկ հարցում անցկաց-րեց սարքեր մասնագիտության եւ սարքեր սարքի մանկավարժների, հոգեբանների, երաժշտագետների ու երաժշտասերների օրջանում:

Հարցվածների շուրջ 70 տկոսի կարծիքով, «Հայտնություն-5»-ում հայկական հիթերը, էստրադա-յին, ժողովրդական, ջազային եր-գերը չնչին են՝ հազիվ 10 տկոս: «Ինչո՞ւ են տուր սայիս օտարալե-զու երգերին, ո՞ր մնաց հայկակա-նը, չէ՞ որ ծրագիրը հենց կոչվում է «Հայտնություն»»: Հասկանում ենք, որ դրսից ֆինանսավորող ծրագիր է, բայց մի մոռացեմ, որ մեմ հայ ենք մեր մտերմներին ոչ թե դե-տեք է հրամցնեմ օտարալեզու

հարկ է որ լուրջ ֆայլեր անենք ու ե-րիսասարդների հոգեվիճակը չա-րենք: Սա է իմ խորհուրդը»:

Երիսասարդները, որոնց հետ գրու-ցեցի, իհարկե, միանշանակ ոգե-րոված էին «Հայտնություն-5»-ի գալա-համերգներից ու անգամ ի-րենց համար մեկ էր, թե ինչ լեզվով երգել «Մեմ ամեն օր կարակենե-րում հենց օտարալեզու երգեր ենք եր-գում ու մեր բջջայիններում հենց դրանցից ամենավերջիններն են ու իրար ենք փոխանցում: Կյանքը ա-ռաջ է գնում, ինչ հայկական, ինչ բան, մեր ճաշակը հիմա էս ա...»: Սիսայապետ արտահայտեցին մի խոսք երիսասարդներ:

Երաժշտագետներից մեկն էլ ա-սաց. «Տարօրինակ է, որ մրցույթի ժյուրին երկու մասի է բաժանվել ու երբ երկուսը գովեստի խոսքեր են ասում սվյալ մասնակցի ելույթի մասին, մյուս երկուսը՝ հակառակ կարծիքի են, հուճար են անում, որն անտեղի է, փողոցում գործածվող բառեր օգտագործում՝ ճժժալ, կոպալ, ճմարկի, էլի ցառ այլ բա-ռեր: Լուրջ չեն մոտենում, չի կարե-լի: Իսկ ինչ վերաբերում է մասնա-կիցներին, աղա մրանցից ոչ բո-

երգարվեստը, այլ առաջին հերթին մեր՝ հայկականը: Իսկ ովքեր որ հեռախոսով են այլ ազգի երգար-վեստով, հանգիստ կարող են ին-տերնետից տեղեկանալ...», մտա-հոգված էր վաստակաւաս մա-կավարժը:

Երկարաձայ փորձ ունեցող հո-գեբանը դիմում էր, որ երիսասարդ մասնակիցները ցառ լուրջ սթրեսի են ենթարկվում: Երբ խնդրեցի դարձաբանել, վերջինս մասնա-գիտական վերլուծություններով հիմնավորեց, որ ամենաուժագրա-վը հասկալապետ այն ժամանակա-հասվածն է, երբ հաղորդակարը նշելու է ծրագիրը դուրս մնացած մասնակցի անունը: «Այն մի ֆանի թողները, անգամ վայրկյանները, որը հաղորդակարը անհիմն ձգձ-գում է կամ մասնակիցներից փոր-ծում է կորզել, թե ով դուրս կմնա ծրագրից, դա ցառ լուրջ սթրեսային վիճակի մեջ է դնում նրանց, որոն-ցից ցառերը ստում են ու իրենց ա-նունը նշում, որդեքսի չկորցնեն նոր ընկերներին, ու իրենց դեմ չա-րեն: Հենց այդ կեցվածքը սթրեսա-յին է: Եթե ուժաղիք մայթեմ, աղա կեստներ, թե ինչպես են մասնա-կիցների դեմի մկանները ձգվում: Չդաձիգ վիճակը լուրջ հեռուստա-նկեր կարող է ունենալ եւ ազդել մասնակիցների առողջության ու հոգեվիճակի վրա: Պարզապես դե-տեք է անմիջապես հայտարարել, այլ ոչ թե մասնակիցներին չդաձառաբանված լրացուցիչ սթրեսի ենթարկել, մասնավորապես, որ մեմ ամեն ֆայլափոխի արդեն իսկ սթրեսի են ենթարկվում: Իսկ մնալ լուրջ ու բարդ մրցույթի մաս-նակիցներն արդեն իսկ գերալա-ված վիճակում են: Այս մասին

լուրն են բեմին համարժեք կեցված-բով եւ անգամ կա մասնակից, որի ցարժուձեղը, բեմական դաշված-բը միայն ծիծաղ է առաջացնում ու էժամագին ծափեր կորզում: Մասնակիցներից ցառերը ճիշտ չեն ընթանում, երբեմն էլ համա-դասասխան չեն երգերը, որի հե-տեանով լավագույն սվյալներով մասնակիցը կարող է դուրս մնալ մրցույթից: Նաեւ ազդեցություն է ունենում այդ խնդրում ժյուրիի կարծիքը: Միմեջեւ այս փուլում փետրակողը հեռուստադիտողն է ու նրանց վզին ժյուրիի կարծիքը փա-թաթելը ճիշտ չէ: Կամ էլ, ինչո՞ւ եր-կրողները (խոսքը համերգա-սահուն գեմոլողներին է վերաբե-րում - Մ. Ս.) իրենց մասնակցին աջակցելու դաշառները, լու-կասները օտարալեզու են ներկա-յացնում: Հայ ենք, չէ՞, ի վերջո: Ե-կեմ մեր լեզվին, մշակույթին, ազ-գային արժեքներին արտագույն մոտենանք ու գնահատենք ինչ մեզ են փոխանցել եւ ճեռությամբ դրանք սերունդներին մասուցենք»:

Սիսայա կարծիքները գերակա-նողներն էին, ուսի որոշեցին ներկայացնել, հույս ունենալով, որ նշված դիտողությունները հաշի կառնվեն:

Իսկ այժմ «Հայտնություն-5»-ի երկրորդ փուլի մեջ տեղեկացնեմ, որ կայացել է 6-րդ գալա-համերգի տեսագրությունը, որը կցուցադրվի մարտի 19-ին ժամը 19.40-ին «Շանթի» եթերում, ու խորհուրդ ենք սայիս բաց չթողնել, ֆանի որ վերը նշված դիտողություններից ցառերի դաշասխանները դարձ կլինեն: Հեռուստա եւ անակնկալը ցառերի դուրը կգա:

ՄԱՐԿԵՍ ՄԱՎԵՅՅԱՆ

Փավաթային մրցավեճը վերսկսվում է

Ավանդույթի համաձայն, Հայաստանում ֆուտբոլային մրցաշարերը սկսվում է Փավաթային խաղարկությանը: Այս անգամ Հայաստանի 2012-ի Փավաթային մրցաշարի մեկնարկը սրվել էր դեռևս անցյալ տարվա նոյեմբերին, երբ կայացել էին ֆառորդ եզրափակիչի հանդիպումները:

Այսօր ֆուտբոլի ակադեմիայի խաղադաշտում կայանալիք «Իմ-դուլս»-«Ուլիս» կիսաեզրափակիչ մրցախաղով վերսկսվում է ՀՀ Փավաթային խաղարկությունը: Եթե «Ուլիսը» մասնակցելու է չեմպիոնների լիգայի մրցաշարին, ապա «Իմդուլսի» համար եվրոգավաթների մասնակցության միակ հնարավորությունը Փավաթային մրցավեճն է: Սակայն «Ուլիսն» էլ լրջորեն է սրանադրված ակումբի մասնակցության մեջ առաջին անգամ Փավաթային սիրելու: Ուստի սղասվում է համառ մրցակցություն:

«Ուլիսն» այս օրերի էլ զգալի համալրում է ստացել հանձնիս փորձառու ֆուտբոլիստներ Արթուր Զոհրաբյանի, Արսեն Բալաբեկյանի, Վահագն Մինասյանի և Նորայր Գրիգորյանի: «Իմ-դուլսը» թեև զրկվել է իր առաջատար ֆուտբոլիստ Զավեն Բադոյանից, որը սեղափոխվել է Բելառուսական ԲՍՏԷ, սակայն նույնպես համալրում ստացել է:

Փավաթային մրցաշարում «Իմ-դուլսն» ու «Ուլիսն» առաջին անգամ են միմյանց հետ մրցելու: «Ուլիսը» Փավաթային խաղարկություններին մասնակցում է 2007-ից, մինչդեռ «Իմդուլսը» միայն 2010-ին է մեծգավակել Փավաթային խաղարկին: Փավաթային ընթացիկ խաղարկությունում «Ուլիսը» ղայաբարից դուրս է մղել «Արարատին»: Առաջին խաղում «Ուլիսը» հաղթեց 3-1 հաշվով, ղայասխան խաղում

ղայարկեց (2-3): «Իմդուլսը» ֆառորդ եզրափակիչ 2 հանդիպումներում էլ միեւնույն 1-0 հաշվով հաղթել է «Փանձասարին»:

Մեծ հետաքրքրություն է ներկայացնում նաեւ վաղը Իջեւանի «Արնար» մարզադաշտում կայանալիք «Շիրակ»-«Միկա» հանդիպումը: Հիշեցնենք, որ այս թիմերն անցյալ տարի հանդիպել էին Փավաթային եզրափակիչում: Այդ խաղում 4-1 հաշվով հաղթել էր «Միկան»՝ դառնալով վեցակի Փավաթային: Իսկ «Շիրակը» 4-րդ անգամ ձախողվեց եզրափակիչ մրցախաղում: Մինչ այդ գյումբեցիները եւս 3 անգամ (1993, 1994, 1999-ին) հանդես էին եկել եզրափակիչում ու ղայարկել էին:

Փավաթային մրցաշարում «Միկայի» եւ «Շիրակի» ճանաղարհները նախկինում 5 անգամ են հասվել: Բոլոր դիմակայություններում էլ «Միկային» հաղողվել է հաղթահարել «Շիրակի» արգելքը ու մննել հաղորդ փուլ: Հերթական հանդիպումը 10-րդն է: «Միկան» տնել է 5 հաղթանակ, գյումբեցիներին հաղողությունն ուղեկցել է միայն 2 խաղում:

Ինչդեռ հայսնի է, Փավաթային սարվա եզրափակիչը կայանալու է աղրիլի 29-ին Գյումբեում: Այդ օրը ղայեսնաղթե կվերաբացվի ֆաղաբային մարզադաշտը, որը օուրջ մեկ տարի վերակառուցվում էր: Ինչ խոսք, «Շիրակը» կձգտի այս անգամ հաղթահարելու «Միկայի» արգելքը ու սեփական հարկի սակ ղայաբարելու ղայսվաղոր մրցակցի համար, որը դեռեւս չի նվաճել իր ղայսմութային մեջ:

«Միկան» ներկայումս հիմնականում երիտասարդ ֆուտբոլիստներով է համալրված: Թիմից հեռացել են առանցքային ֆուտբոլիստներ Նարեկ Բեգլարյանը, Հայր Մկոյանը, Ալեքսանդր Թադեւսյանը, Դոնոգ Ֆանձոտն: Իսկ ահա «Շիրակը» համալրվել է լեգեոնականներով: Ամեն դեղմում այս թիմերի մրցավեճում էլ համառ ղայաբար է սղասվում:

Իստանբուլի ակումբների հաղթարձակն ու անգլիացիների ձախողումը

Հայսնի դարձան ֆուտբոլի եվրոպայի լիգայի ֆառորդ եզրափակիչի մասնակիցները: ղայաբար Եարունակող 8 ակումբների թվում են իստանբուլյան 3 թիմեր: Իսկ ահա անգլիական «Մանչեսթը 3ունայթեդն» ու «Մանչեսթը Սիթին» դուրս մնացին ղայսվաղոր մրցանակի համար մղվող ղայաբարից:

Երբ Անգլիայի առաջնութային հերթական տուրից հետո «Մանչեսթը 3ունայթեդը» զխաղորեց աղուսակը, Եասթը կարծում էին, թե թիմն իր հիմնական ուժաղրությունը կբեւեռի չեմպիոնութային նվաճանը, ուստի Բիլբաոյում «Ասլեսիկ» հետ խաղին կնեւկայանա ոչ հիմնական կազմով: Սակայն Ալեքս Ֆեթրյուսոնը խաղաղաւես էր դուրս բերել ուժեղագույն կազմը: Մրցակիցների առաջին խաղում «Ասլեսիկը» հյուրընկալվելիս հաղթել էր 3-2 հաշվով: Անգլիական ակումբին չհաղողեց ռեւանճի հասնել կրկին ղայսություն կրելով (1-2): Միայն 80-րդ րողեին Ռունդին հաղողվեց զրավել դաւեսի սերերի դարղասը, երբ հաշվն արդեն 2-0 էր: Այդ խաղը «Մանչեսթը 3ունայթեդի» կազմում Ռայան Գիզզի 903-րդ հանդիպումն էր: Նա զերազանցեց ղայաղո Մաղրիմի ռեկորդը, որը «Միլանի» կազմում ղայեսնական մրցումներում 902 խաղ էր անցկացրել:

Խաղից հետո թիմերի մարզիչները հեւեյալ կարծիքն արսահայեցին: Մարսելը Բիելսա («Ասլեսիկ»)-Հաղարս են իմ թիմով, ֆանի ու ֆառորդ եզրափակիչ մնանք հաղթելով «Մանչեսթը 3ունայթեդին»: Կարծում են, մնեք արժանի հաղթանակ սարանք: Եաս կարեւոր է ղայհ-

ղանել մարսունակությունը եւ Եարունակել հաղթարձակը եվրոպայի լիգայի մրցաշարում:

Ալեքս Ֆեթրյուսոն («Մանչեսթը 3ունայթեդ»)-Իհարկե, հիսաթափված են: Չեն կարծում, թե արղումն օրինաչափ չէր: 2-րդ խաղակետում «Ասլեսիկը» մեզանից լավ էր խաղում: Առաջին զուրբ բողդեցին կողմիս սղայի հեւեւանով: Մրցակիցը Եաս լավ սղաղորություն թողեց: Թիմն արժանի է եզրափակիչ մննելու: Ֆուտբոլիստները խաղաղաւեսում մեծ ծավաղ աւեխասնեք են կասարում: Հարկավոր է վերլուծել մեր անհաղողութային ղայսմառները:

«Մանչեսթը Սիթին» թեւս սեփական հարկի սակ 3-2 հաշվով հաղթեց ղայսունակական «Մողրսիզի»-ն, սակայն դուրս մնաց մրցաշարից, ֆանի ու առաջին խաղում ղայարկել էր 0-1 հաշվով: Մրցակցի դաւեսում խփած 2 զուրբը «Մողր-

սիզիզ» ֆառորդ եզրափակիչի ուղեզիր ղայազեւեցին: Ընդ որում առաջին խաղակետում ղայսունակալցիները հաղթում էին 2-0 հաշվով: Միայն 82-րդ րողեին Ազունե խփեց հաղթական զնղակը, որը սակայն ոչինչ չէր վճռում:

Խաղանակում մյուս 2 ակումբներն էլ հաղողութային հաղթահարեցին հերթական արգելքը: Մաղրիզի «Ասլեսիկն», ու սեփական հարկի սակ 3-1 հաշվով հաղթել էր թուրական «Բեւիթաւի», Սսամբուլում 3 անղասսխան զնղակ լեւեւ մրցակցի դարղասը: «Կալեւսիան», ու առաջին խաղում սեփական հարկի սակ հաղթել էր 4-2 հաշվով, Եյնղիովեոն ոչ-ոքի (1-1) ավարեց հանղիղումը սեղի համուն թիմի հեջ:

Եվրոպայի լիգայի մրցաշարում հաղթարձակը Եարունակեց Խարկղի «Մեւսիղսը»: Առաջին խաղում թիմը սեփական հարկի սակ 0-1

հաշվով ղայարկել էր «Օլիմղիակոսի»: Հյուրընկալվելիս ուկրաինացիներին հաղողեց հաղթել 2-1 հաշվով եւ մննել հաղող փուլ: Ընդ որում արդեն 15-րդ րողեին Մարկանոյի խփած զուղ Եոնրիզի «Օլիմղիակոսը» հաշվի մեջ առաջ անցավ: Սակայն վերջին 9 րողեում Կիլյազրան ու Դեւիչը հաղթանակ ղայազեւեցին «Մեւսիղսին»:

Ձառորդ եզրափակիչում են զերանական 2 թիմեր: «Եալե-04-ը» սեփական հարկի սակ 4-1 հաշվով հաղթեց հղլանղական «Տվեւեսթին»՝ ռեւանճի հասնելով առաջին խաղում կրած ղայսութային (0-1) դիմաց: «Հաննովերն» էլ սեփական դաւեսում 4-0 հաշվով ջաղաղալեց բելղիական «Սսանղարսին»: Առաջին խաղն ավարսվել էր ոչ-ոքի (2-2):

Հղլանղիան եվրոպայի լիգայում ներկայացնում է «Ալկմարը», որը թեւս հյուրընկալվելիս 1-2 հաշվով զիջեց իսալական «Ուղինեզեին», սակայն առաջինում հաղթել էր 2 զնղակի առավելութային (2-0):

Կիճակահանութային ֆառորդ եզրափակիչում կմրցեն հեւեւալ զուղերը. «Ալկմար»-«Կալեւսիա», «Եալե-04»-«Ասլեսիկ», «Մողրսիզ»-«Մեւսիղս», «Ասլեսիկ»-«Հաննովերն»: Կիսաեզրափակիչում կհանղիղեն 1-ին եւ 4-րդ, 2-րդ եւ 3-րդ զուղերի հաղթողները: Ձառորդ եզրափակիչ հանղիղումները կկայանան մարի 29-ին եւ աղրիլի 5-ին, կիսաեզրափակիչ խաղերը՝ աղրիլի 19-ին եւ 26-ին: Փավաթային հայսնի կղառնա մայիսի 9-ին Բուղաբեսում կայանալիք եզրափակիչ խաղում:

Աղասարյանը հավակնում է գլխավոր մրցանակին

Ավարիսն է մոնեոն «Փարուն-2012» Եախմասի երեւանյան մրցաշարը: Հերթական 2 տուրերից հետո Ֆիղե-ի վարղես Ռոբերտ Աղասարյանը ղայաղանեց առաջատարի իր դիրքը: 7-րդ տուրում նա հաղթեց իրանցի Ահմաղ Ասզարիզաղեին, հաղորդ ղայսիղայում հաւեսութային կնեք Արման Հայրաղեսյանի հետ:

Մրցաշարի ավարից մեկ տուր առաջ Աղասարյանը 6 միավորով միանննյա զխաղորում է աղուսակը: Նրան հետաղնղող ղուսասանցի Ֆիղե-ի վարղես Մախիմ Չիզաւեն ունի 5,5 միավոր: Վեր-

ջին հաւեսութային կնեք Ռաֆայել Բակունցի հետ ու հաղթեց ղուոսա Մարիին: Ավարսական տուրում Չիզաւեն սղիսակներով խաղաղու էր Ավիթ Զալաւեյանի հետ, իսկ Աղասարյանի մրցակիցը կիճի սղիսակ խաղաբարերով խաղաղող Դիմարա Մաղլակասովան: Վերջինս հաղող մեկնարկից հետո զաղիորեն վաւարաղրել է ցուցանիճերը եւ 3,5 միավորով 6-րդ սեղում է: Իսկ Դավիթ Զալաւեյանը 5 միավորով եզրափակում է լավագույն Եղաղը: Նա 2 հաղթանակ տնեք Տիզրան Հարութունյանի եւ ղավել Դրուզղի հետ ղայսիղաներում:

Չիսուրան զրկվեց բռնցքամարի արսունագրից

Բռնցքամարի վերահսկողութային բրիտանական խորհուրդը զերծանրֆաւային ղայսեւիղնալ բռնցքամարիկ Դերեկ Չիսուրային զրկել է արսունագրից: ղայսճառը Մյունխեոնում Կիսաղի Կիլչկոյի հետ մեւամարից առաջ եւ հետո բրիտանացի բռնցքամարիկի անվայելուչ վարազիճն է: Հիճեցնենք, որ Չիսուրան մեւամարից առաջ կեռման արարողութային ժամանակ աղսակել էր Կիլչկոյին, իսկ մեւամարից հետո ծեւկոսում էր սարել Դեւիղ Հեյի հետ: Վերջինիս նկասմամբ բրիտանական խորհուրդը ոչ մի որուում չի կայացրել, ֆանի ու նա ներկայումս զործող բռնցքամարիկ չէ: Եթե Դեւիղ Հեյը վերսկսի իր մարզական կարիերան ու դիմի բրիտանական խորհրդին արսունագրի հարցով, այդ ժամանակ հաշվի կառնուղի նրա վարազիճը:

սասցման համար: Չկա որուակի ժամկետ նոր հայի ներկայացման համար: ղարաղթե հայսնի չէ, թե աղրոք կրկին մեւոում չի՞ սսանա Չիսուրան:

Չիսուրան առանճնաղթե Նր սղաբել այդ որուում համար: Նա լրագրղներին հայսնել է, որ բրիտանական խորհրդի անղանեւերից էլ ներողություն է խնղրել իր վարազի համար ու մսաղիք է բռնցքամարիկի կարիերան Եարունակել ԱՄՆ-ում՝ մեւամարեղով Լաս Վեգասում:

«Միլան» ընդդեմ «Բարսելոնի»

Երեկ Եվեյցարիայի Սիոն ֆաղաւում կայացավ ֆուտբոլի չեմպիոնների լիգայի 1/4 եւ 1/2 եզրափակիչ փուլերի վիճակահանությունը: «Բարսելոնը» կմրցի «Միլանի» հետ: «Ռեւաղի» մրցակիցը չեմպիոնների լիգայի հայսնութային Կիղրոսի «Աղրելն» է: Մյուս զուղերը կազմել են «Մարսելն» ու «Բավարիան», «Բենֆիկան» ու «Չելսին»:

Ձառորդ եզրափակիչ առաջին հանղիղումները կկայանան մարի 27-28-ին, ղայսասխան խաղերը կանցկացվեն աղրիլի 3-4-ին: Կիսաեզրափակիչ հանղիղումները նԵանակված են աղրիլի 17-18-ին եւ 24-25-ին: Չեմպիոնների զավաթակիրը հայսնի կղառնա մայիսի 19-ին Մյունխեոնի «Ալյանց Արեւա» մարզադաւեսում կայանալիք եզրափակիչ խաղում:

Կիսաեզրափակիչում «Միլան»-«Բարսելոն» զուղի հաղթողը կմրցի «Բենֆիկա»-«Չելսի» զուղի մրցավեճում հաղողութային հասած ակումբի հետ: Մյուս զուղը կկազմեն մնացած 4 թիմերի դիմակայությունում հաղողութային հասած 2 ակումբները: Բացառված չէ, որ եզրափակիչում հանղիղեն իսղանական երկու ակումբները՝ «Բարսելոնն» ու «Ռեւաղը»:

ՄԱՆԿԱԿԱՐԾ

...Երբ երեխադ «անկառավարելի» է

«Երեխա դարձադեպ անկառավարելի ու անհանձնելի քանակ է դարձել», - մտախոհվում է 4-ամյա Դավթի մայրիկը:

Երեխան ազդեցիկ է, վնասում է հասակակիցներին, խոսակցական բառադարձում չգիտես որտեղից հայտնվել են ոչ մանկական ու զգեղ արտահայտություններ, սեղի-անցեղի լալիս է ու «դահանջներ» ներկայացնում:

Ծանոթ իրավիճակ է:

- Նմանատիպ խնդիրների բախվում են հիմնականում 4-8 տարեկան երեխաների զբոսը բոլոր ծնողները: Երեխան սկսում է բարձր բանականությունը, «ինքնուրույն» ու «լուրջ» դասողություններ անել: Փոքրիկ խորամանկությունների դիմելով էլ դաստիարակության ճիշտ մեթոդներ ընտրելով՝ հեշտությամբ կարելի է երեխային «դարձի բերել», - բացատրում է հոգեբան **Լարիսա Գովիսյանը**:

- Ես գրեթե բոլոր դաստիարակողները կիրառել եմ, բայց անօգուտ. նա կարող է սասնակ բողբոջել անկյունում կանգնած մնալ ևլ եւ արունակել չարածիությունների բարձր, - ասում է փոքրիկ Դավթի մայրիկ **Անահիտ Գովիսյանը**:

Իրականում կարելու է չեն անգամ դաստի սեսակը, կիրառման դարբերակությունը, եթե դաստի կիրառմանը զուգընթաց երեխան վախի զգացում չունի դաստից կամ դաստից կիրառողից:

- Կարելի է փոքր-ինչ խորամանկել, գրկել նրան սիրելի խաղալիքից կամ երեկոյան զբոսանքից եւ համադաստիսանաբար լավ ու բարի արարների դիմաց խախտուել նրան համելի ինչ-որ բանով, - խորհուրդ է տալիս հոգեբանը:

«Բարկանալ դեմ է ցածր տոնով», - իր «Կրթության հոգեբանություն» գրքում ասում է Ուիլյամ Ուայթը: Աղա նա դարձաբանում է նրա՝ «Երբ դուք բղավում եք, երեխայի մեջ տրավորություն է ստեղծվում, թե ազդեցիկությամբ կարելի է հարցեր լուծել, իսկ մի՞թե ձեր նրա՞սակը նրան խաղաղեցնելու է»:

Պարզվում է՝ երեխայի ու նրա բառադարձարի ձեւավորման վրա ավելի շատ ազդում է այն, թե 2 մեծահասակ ինչու են, ինչ բաներով են միմյանց հետ խոսում, քան այն, թե ինչու են նույն մեծահասակը խոսում իր հետ: Գեներալ-բար երեխայի դաստիարակությանը նրա՞սում է մեծահասակների զուտ ու գրագետ գրույրը:

Այսօրվա, երեխային ուղղորդելով դեղի ճիշտ աղբյուրներում՝ ինձներդ կխնայեմ ձեր նյարդերն ու առողջությունը:

ԱՐՄԻՆԵ ՀՈՎՏԱՆԵԱՅԱՆ

Վրեժ Գաղարայանը՝ Աժ աշխատակազմի ղեկավար

Ըստ Ազգային ժողովի կայքի՝ Աժ նախագահ Սամվել Նիկոյանի կարգադրությամբ Վրեժ Գաղարայանը նշանակվել է ՀՀ Ազգային ժողովի աշխատակազմի ղեկավարի պաշտոնում: Մինչ այդ Վրեժ Գաղարայանը զբաղեցնում էր Աժ նախագահի գլխավոր խորհրդակցական դաստիարակի պաշտոնը: Սամվել Նիկոյանի մեկ այլ կարգադրությամբ Գաղիկ Մխչյանը նշանակվել է ՀՀ Աժ աշխատակազմի ղեկավարի առաջին տեղակալի պաշտոնում՝ ազատվելով Աժ աշխատակազմի ղեկավարի տեղակալի պաշտոնից: Մ. Մ.

Գարնանային համերգների շարքը շարունակվում է

Ինչու են արդեն տեղեկացրել էինք, վասակավոր կոլեկտիվ Հայաստանի դեպարտմենտի ֆիլհարմոնիկ նվագախումբը՝ գեղարվեստական ղեկավար եւ գլխավոր դիրիժոր՝ Էդուարդ Թովչյան, ծրագրել է գարնանային համերգների հետարժեքական շարք:

Գերբական համերգը՝ մարտի 18-ին, ժամը 19-ին, տեղի կունենա «Արամ Խաչատրյան» համերգասրահում: Ծրագրում ընդգրկված են Հայրենի՝ Դաւենանուրի կոնցերտ թիվ 4, Մոցարտի Դաւենանուրի կոնցերտ թիվ 13, Չայկովսկիի «Փոքրիկ» եւ «Ֆրանչեսկա լա Ռեմինի» սիմֆոնիկ ֆանսագիաները:

Համերգին հրավիրվել է մասնակցելու հայտնի դաւենակահար Անդրեաս Ֆրյոլիխը (Գերմանիա), որը ֆիլհարմոնիկ նվագախմբի հետ համերգ կզգա նաեւ մեծահամերգով (դիրիժոր՝ Էդ. Թովչյան) Մ. Մ.

Ծխելու դեմ համազգային արժավ ԱՄՆ-ում

ԱՄՆ բժշկական իշխանությունները ծխելու դեմ առաջին անգամ համազգային հակազգովազդային արժավ են սկսում: Նոր հակազգովազդի դաստիարակում ԱՄՆ հիվանդությունների վերահսկման ու կանխարգելման դաւենային կենտրոններն են: Հեռուստատեսությամբ եւ ռադիոյով, տրագիւր լրատվամիջոցներում, ինչուդե նաեւ փողոցների զգովազդային վահանակների վրա կգեցեղվի հակազգովազդ, այդ թիւում՝ ծխելու հետեւանով անդամալույծ դարձած, վերջույներից զրկված, սրտի կամ կոկորդի ծանր վիրահատությունների ենթարկված մարդկանց դաստիարակում:

Գեմ հրաժարվել ծխախոտից: Ի՝ ՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ը հաղորդում է, որ արժավը սկսվում է մարտի 19-ին եւ կեցել՝ առնվազն 3 ամիս: Միջոցառումը գնահատվում է 54 մլն դոլար: Նոր նախաձեռնության նախորդին ԱՄՆ քաղցկեղի ազգա-

յին ինստիտուտի անցկացրած հետազոտությունը վկայում է, որ 1975-2000 թթ. հակածխախոտային ծրագրերը թույլ են սվել երկրում կանխել թոքերի քաղցկեղից մարդկանց մահացության ավելի քան 795 հազար դեմ: Իսկ եթե 1964-ին ԱՄՆ-ում ծխախոտի կործանարար ազդեցության վերաբերյալ 1-ին զեկուցագրի հրատարակումից հետո ծխախոտի սղառումը լիովին դադարեւ, աղա մինչեւ 2000 թ. թոքերի քաղցկեղի վաղաժամկետ մահանալուց կփրկվեր 2,5 մլն մարդ:

Ամերիկյան լրատվամիջոցների սվալներով, 2003-ից մինչեւ օրս ԱՄՆ-ում ծխողների թիւը չի նվազում: Թեւեւ վերելակներում եւ օդանավերի սրահներում ծխելը արգելված է, բժիկները դա անբավարար են համարում:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ՊԱՐԶԵՅՎԱԾ ԸՆԹԱՑԱԿԱՐԳԻ ՄԱՍԻՆ

Հայտարարության սույն տեսքը հաստատված է դարձեցված ընթացակարգի գնահատող հանձնաժողովի 2012 թվականի մարտի 2-ի թիվ-1 որոշմամբ և հրատարակվում է «Գնումների մասին» ՀՀ օրենքի 24-րդ հոդվածի համաձայն

Պարզեցված ընթացակարգի ծածկագիրը՝ ԴԵՎ ԴԸԱՊԶԲ-2

Պատվիրատուն՝ ՀՀ կառավարությանն առընթեր դեպարտմենտի կենտրոնները, որը գտնվում է ՀՀ ք. Երևան, Մ.Նուրենցաղու-3,7 հասցեում, հայտարարում է դարձեցված ընթացակարգով գնում, որն անցկացվելու է մեկ փուլով:

Պարզեցված ընթացակարգով գնման հաղթող ճանաչված մասնակցին սահմանված կարգով կառաջարկվի կնքել ՀՀ ԿԱ դեպարտմենտի կենտրոնների կարիքների համար հեղուկ վառելիքի չափիչ սարքի ձեռնբերման գնման դայմանագիր (այսուհետև՝ դայմանագիր):

Գնման առարկա է հանդիսանալու ՀՀ ԿԱ դեպարտմենտի կենտրոնների կարիքների համար հեղուկ վառելիքի չափիչ սարքի ձեռնբերումը:

Կնքվելի դայմանագրի կայսարման ժամկետը՝ դայմանագիրը ուժի մեջ մտնելու օրվանից մինչև կայսարման գրով նախատեսված դարձակրությունների կայսարման ավարտն է:

«Գնումների մասին» ՀՀ օրենքի 6-րդ հոդվածի դաւենանցներին համադաստիարակում՝ դարձեցված ընթացակարգի հայտեր կարող են ներկայացնել բոլոր անձիք, անկախ նրանց՝ օտարերկրյա ֆիզիկական անձ, կազմակերպություն, քաղաքացիություն չունեցող անձ լինելու համադաստիարակում:

Մասնակցից դեմ է բավարարի հրավերով սահմանված որակավորման դաւենանցներին:

Պարզեցված ընթացակարգի հայտարարության հիման վրա դաստիարակում գրավոր դաւենանց ներկայացրած անձն իրավունք ունի այդ դաւենանցը

ներկայացնելու օրվա ընթացում թղթային ձևով ստանալ անվճար հրավեր: Յուրաքանչյուր մասնակցի իրավունք ունի «Գնումների մասին» ՀՀ օրենքի 45-րդ հոդվածի դաւենանցների համաձայն՝ նախաժամ դայմանագրի կնքումը բողոքարկելու դաստիարակում և գնահատող հանձնաժողովի գործողությունները և որոշումները գնումների բողոքարկման խորհրդին՝ գնումների աջակցման կենտրոն, «Գնումների մասին» ՀՀ օրենքի օրենքի 9-րդ հոդվածով նախատեսված անգործության ժամանակահատվածում:

Պարզեցված ընթացակարգի հայտերն անհրաժեշտ է ներկայացնել ՀՀ ԿԱ դեպարտմենտի կենտրոններին, ք. Երևան, Մ.Նուրենցաղու-7, 107 սենյակ հասցեով, մինչև սույն թվականի մարտի 24-ը, ժամը՝ 12:00-ն, դրանք դեմ է կազմված լինելու հայտերն: Հայտերը բացվում են հայտերի բացման միտում հայտերի ներկայացման վերջնաժամկետին:

Պարզեցված ընթացակարգի հաղթողը կճանաչվի մասնակցների բավարար գնահատված հայտերից՝ նվազագույն գնային առաջարկ ներկայացրած մասնակցի հայտը:

Մասնակցների որակավորման սվալների՝ դարձեցված ընթացակարգի հրավերով սահմանված դայմաններին համադաստիարակությունը գնահատելու համար, մասնակցները դեմ է դաստիարակում ներկայացնելու դարձեցված ընթացակարգի հրավերով նախատեսված փաստաթղթեր:

ՀՀ կառավարությանն առընթեր դեպարտմենտի կենտրոնները

2012 թվականի մարտի 2-ի որոշմամբ հայտարարված է ընթացակարգով գնում

Պարզեցված ընթացակարգի ծածկագիրը՝ ԴԵՎ ԴԸԱՊԶԲ-2

Պատվիրատուն՝ ՀՀ կառավարությանն առընթեր դեպարտմենտի կենտրոնները, որը գտնվում է ՀՀ ք. Երևան, Մ.Նուրենցաղու-3,7 հասցեում, հայտարարում է դարձեցված ընթացակարգով գնում, որն անցկացվելու է մեկ փուլով:

Պարզեցված ընթացակարգով գնման հաղթող ճանաչված մասնակցին սահմանված կարգով կառաջարկվի կնքել ՀՀ ԿԱ դեպարտմենտի կենտրոնների կարիքների համար հեղուկ վառելիքի չափիչ սարքի ձեռնբերման գնման դայմանագիր (այսուհետև՝ դայմանագիր):

Գնման առարկա է հանդիսանալու ՀՀ ԿԱ դեպարտմենտի կենտրոնների կարիքների համար հեղուկ վառելիքի չափիչ սարքի ձեռնբերումը:

Կնքվելի դայմանագրի կայսարման ժամկետը՝ դայմանագիրը ուժի մեջ մտնելու օրվանից մինչև կայսարման գրով նախատեսված դարձակրությունների կայսարման ավարտն է:

«Գնումների մասին» ՀՀ օրենքի 6-րդ հոդվածի դաւենանցներին համադաստիարակում՝ դարձեցված ընթացակարգի հայտեր կարող են ներկայացնել բոլոր անձիք, անկախ նրանց՝ օտարերկրյա ֆիզիկական անձ, կազմակերպություն, քաղաքացիություն չունեցող անձ լինելու համադաստիարակում:

Մասնակցից դեմ է բավարարի հրավերով սահմանված որակավորման դաւենանցներին:

Պարզեցված ընթացակարգի հայտարարության հիման վրա դաստիարակում գրավոր դաւենանց ներկայացրած անձն իրավունք ունի այդ դաւենանցը

ներկայացնելու օրվա ընթացում թղթային ձևով ստանալ անվճար հրավեր: Յուրաքանչյուր մասնակցի իրավունք ունի «Գնումների մասին» ՀՀ օրենքի 45-րդ հոդվածի դաւենանցների համաձայն՝ նախաժամ դայմանագրի կնքումը բողոքարկելու դաստիարակում և գնահատող հանձնաժողովի գործողությունները և որոշումները գնումների բողոքարկման խորհրդին՝ գնումների աջակցման կենտրոն, «Գնումների մասին» ՀՀ օրենքի օրենքի 9-րդ հոդվածով նախատեսված անգործության ժամանակահատվածում:

Պարզեցված ընթացակարգի հայտերն անհրաժեշտ է ներկայացնել ՀՀ ԿԱ դեպարտմենտի կենտրոններին, ք. Երևան, Մ.Նուրենցաղու-7, 107 սենյակ հասցեով, մինչև սույն թվականի մարտի 24-ը, ժամը՝ 12:00-ն, դրանք դեմ է կազմված լինելու հայտերն: Հայտերը բացվում են հայտերի բացման միտում հայտերի ներկայացման վերջնաժամկետին:

Պարզեցված ընթացակարգի հաղթողը կճանաչվի մասնակցների բավարար գնահատված հայտերից՝ նվազագույն գնային առաջարկ ներկայացրած մասնակցի հայտը:

Մասնակցների որակավորման սվալների՝ դարձեցված ընթացակարգի հրավերով սահմանված դայմաններին համադաստիարակությունը գնահատելու համար, մասնակցները դեմ է դաստիարակում ներկայացնելու դարձեցված ընթացակարգի հրավերով նախատեսված փաստաթղթեր:

ՀՀ կառավարությանն առընթեր դեպարտմենտի կենտրոնները

International Finance Corporation

World Bank Group

ԵՆԵՐԳԱՄՐՑՈՒՆԱՎԵՏՈՒԹՅՈՒՆ ԷԸՄՊՈ 2012

Համաշխարհային բանկի խմբի անդամ IFC-ն հրավիրում է Ձեզ մասնակցելու «ԵՆԵՐԳԱՄՐՑՈՒՆԱՎԵՏՈՒԹՅՈՒՆ ԷԸՄՊՈ 2012» ցուցահանդեսին, որը տեղի կունենա 2012թ. ապրիլի 12-14-ը, «Մոսկվայի տուն Երևանում» ՄՄԳԿ հասցե Երևան, Արգիշտի 7:

Ցուցահանդեսի ընթացքում կներկայացվեն արդի էներգաարդյունավետ սարքավորումներն ու տեխնոլոգիաները, ներառյալ՝

- ✓ ջերմամեկուսիչ նյութեր,
- ✓ ջեռուցման եւ օդափոխության սարքավորումներ,
- ✓ էներգախնայող լուսային համակարգեր,
- ✓ էներգառեսուրսների օգտագործման ավտոմատ համակարգեր,
- ✓ բնակելի տնտեսությունների էներգախնայողություն և այլն:

Մասնակցությունն անվճար է: Մասնակցության հայտերը ընդունվում են մինչև 2012թ. մարտի 31-ը:

Ցուցահանդեսը ֆինանսավորվում է IFC-ի Հայաստանի Կայուն էներգետիկայի ֆինանսավորման ծրագրի շրջանակներում, որն իրականացվում է Ավստրիայի ֆինանսների նախարարության հետ համագործակցության շնորհիվ:

Կազմակերպիչ՝ Համաշխարհային բանկի խմբի անդամ Միջազգային ֆինանսական կորպորացիա (IFC)

Կազմակերպիչ՝ Միջազգային ֆինանսական կորպորացիա (IFC) Համաշխարհային բանկի խմբի անդամ

Նախագիծը ներկայացնում է՝ «Երևանում» ցուցահանդեսների նախագծման կենտրոնը

Հասցե՝ 0001, Երևան, Արմավյան 16

Հեռ/Ֆաքս՝ (+374 10) 563 899 569 244

Բջջ.՝ (+374 93) 777 052 777 053

Էլ. փոստ՝ energyexpo12@gmail.com

Էլ. կայք՝ www.energyexpo.am